

KÖY VE ŞEHİR MONOGRAFİLERİNİN HALK KÜLTÜRÜNÜN KORUNUP AKTARILMASINA KATKILARI*

Arş. Gör. Ayhan KARAKAŞ
ÇÜ Fen-Edebiyat Fakültesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
akarakas@cu.edu.tr

ÖZET

Köy ve şehir monografileri her alanda hızlı bir değişim yaşayan toplumumuzun yerleşim yerleri çerçevesinde çekilmiş birer kültürel fotoğrafı gibidir. Toplumumuzun sahip olduğu kültürel değerlerin değişiminin kolaylıkla izlenmesini sağlayan bu çalışmalar aynı zamanda kayıt altına alınan zengin malzeme üzerinde daha kapsamlı çalışmaların yapılmasını olanaklı kılmaktadır. Bu türden monografi çalışmalarıyla çalışma sahası ile ilgili verilen genel tanıtıcı bilgilerin yanında halk kültürünü oluşturan geçiş dönemleri (doğum, evlenme, ölüm); bayram, tören ve kutlamalar; halk inanışları; halk mutfağı; halk hekimliği; manzum, manzum-mensur ve mensur anonim halk edebiyatı ürünleri kültürümüze kazandırılmış oluyor. Üniversitelerimizin Türk Dili ve Edebiyatı bölümlerinde genellikle lisans ve yüksek lisans düzeylerinde verilen monografi çalışmaları, ortaya konulan ürünlerle, ülkemizin kültür atlasının oluşumunda önemli temel taşları olacaktır. Bu türden yöresel çalışmalar tamamlanmadıkça Türkiye'deki gelenek ve ürünler ile ilgili varılacak yargılar gerçekçi olmayacaktır. Bu da ancak yörelere göre yapılacak monografik çalışmalarla mümkündür. Köy ve şehir monografisi çalışmalarıyla halk kültürü ürünlerinin yerelden ulusala, ulusaldan evrensele nasıl taşınacağı sorusunun yanıtı aranacaktır. Çalışmamızda halk kültürü mirasının derlenip araştırılarak gelecek kuşaklara aktarılmasını köy ve şehir monografileri örneğinden yola çıkarak açıklamaya çalışacağız.

Anahtar Sözcükler: Monografi, halk kültürü, kültür aktarımı

ABSTRACT

The village and city monographies are as if a cultural photograph, taken in the frame of the settlement place of our public, which experienced a great change in all ways. These works, which provide the follow the changes of the cultural values of our public easily, at the same time make it possible to do the more extensive studies on the rich recorded materials. By the help of such kind of monography studies, beside the general introductive information about the study area, the change terms (birth, marriage, death),

* Bu yazı, Kocaeli Üniversitesi ile MOTİF Halk Oyunları Eğitim ve Öğretim Vakfı'nın 16-18 Aralık 2005 tarihlerinde Kocaeli'nde ortaklaşa düzenledikleri "Halk Kültürlerini Koruma-Yaşatma ve Geleceğe Aktarma Uluslararası Sempozyumu'nda sunulan bildiri metnidir.

bayrams,ceremonies and fests,folk beliefs,folk kitchen, folk doctor, the products of written in verse, written in verse-prose and prose anonymous folk literature are gained to our culture. The monography studies, generally given in the level of licence and postgraduate in the departments of Turkish Language and Literature of our universities, will be the important cornerstone of constitution of the cultural map of our country. The judgements about the tradition and the products in Turkey wouldnt be realist, unless such kind of the local studies arent finished. The answer to the question about how the village and the city monography studies and the products of folk culture would be transfered from local to national and from national to universal. In our study; we are going to try to explain the transfer of the heritage of folk culture, which is being edited and searched, to the next generations, by starting from the sample of village and city monographies.

Key Words: Monography, folk culture, cultural transfer

GİRİŞ

Kültür; insan davranışının ve bu davranışın yansımalarının arkasında yatan dünyanın soyut değerleri, inançları ve algılarından ibarettir. Bunlar, toplum üyeleri tarafından paylaşılan ve toplumda kabul edilen davranışlar üretirler. Kültür, biyolojik kalımdan çok dil aracılığıyla öğrenilir ve bu kültürün parçaları tamamlanmış bütünler olarak işlev görür (Haviland, 2002: 63).

Her millet; dil, kültür, tarih mirasıyla dünyada yerini alır. Bireylerin kökleşmesini ve toplumsallaşmasını sağlayan kültür mirasları geçmişin tanıklarındır. Bu yönleriyle geleceğin şekillenmesinde etkindirler. Sosyal yapı, ait olduğu toplumun kültür öğeleriyle şekillenir. Sosyal yapı, bir değerler ve kurumlar bütünüdür meydana getirdiği, gelişme özelliği gösteren, kişileri ortak noktalarda birleştiren bir sosyal yaşam biçimidir (Tural, 1994: 14).

Kültür; yaşanan, yaşatan ve yaşayan varlık olarak geçmişten geleceğe sürekliliktir (Güvenç,1993: 231). Kültür toplumsaldır. Kişi içinde yaşadığı toplumun kültüründen soyutlanamaz. Kültür tarihseldir, uzun bir yaşam dilimi içinde olgunlaşır. Kültür bir yaşam biçimi, bir toplumsal davranıştır. Bu olgu da bir süreç içinde bir tarih çanağında oluşur. Türk kültürü, belirli bir coğrafyayla sınırlandırılmayacağı için göçüp yerleştikleri, devlet kurup egemen oldukları ülkelerin tümünü kapsamaktadır (Artun, 1996: 12).

Halk kültürü, insanların ve insan topluluklarının kültürel kimliklerinin ana kaynaklarından bir bölümünü oluştururken, öte yandan da tüm insanlığın paylaştığı ortak bir mirastır. Bu mirasın kökleri yerel tarihlerin ve doğal çevrelerin derinliklerine uzanır. Halk kültürü, kültürel çeşitliliğin korunması için gerekli temel öğelerden biridir. Sözlü kültür, insanların belleğinin bütün toplumlarda yaşamasının ön koşuludur. Ancak böylelikle uygarlıklar kültürü korunabilir. Kültürel miras, yaşam verdiği kültürel çeşitlilik gibi, sürdürülebilir kalkınma ve barışın garantisidir (Artun, 2005: 313).

Toplumların yaşam biçimlerini belirleyen öğelerden biri olan halk kültürü geleneği kuşaktan kuşağa , dilden dile aktarılır ve kültürel zenginliğin temelini oluşturur. Kültürel değerlere sahip çıkılması sağlıklı bir sürdürülebilir gelişmenin temellerinin pekiştirilmesi bakımından vazgeçilmezdir. Kültürel zenginlik, yaratıcılığı beraberinde getirmekte, yaratıcılık da sağlıklı ekonomik ve toplumsal gelişmeyi desteklemektedir (Artun, 2005: 314).

Halk kültürü ürünlerimiz, Türk toplum hayatının ifadesi, duygu ve düşünce beraberliğinin göstergesidir. Milli kültür yerellikten çıkmış, onu aşarak yurt bütünlüğünde benimsenmiş ortak değerleri, yaşama biçimleri ve buna bağlı unsurları içine almaktadır. Bu unsurlar; doğum, evlenme ve ölüm olaylarından oluşan geçiş dönemleri; bayram, tören ve kutlamalar; halk inanışları; halk mutfağı; halk hekimliği ve anonim halk edebiyatı; halk hukuku; halk mimarisi; halk botaniği; halk veterinerliği gibi çeşitli alanlara dayanmaktadır.

Uzun bir süreç içerisinde oluşan halk kültürü öğeleri derlenerek kayıt altına alınmadığı takdirde gelecek kuşaklara aktarılamama ve unutulup yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu kaygı çalışmamızın temel amacını oluşturmuştur.

İşte bu zengin halk kültürünün kayıt altına alınıp korunması noktasında monografiler önemli bir yer tutmaktadır. Monografiler, halkbilimi çalışmalarında geçen yüzyılın yarısından itibaren kullanılan tek konulu çalışma türü olarak son derece yaygın araştırma ve yorumlama araçlarıdır. Türk halkbilimi çalışmalarında da başarıyla kullanılan motif, tür esasına dayalı monografilerin yanı sıra bir köy, kasaba veya kent gibi yerleşme biriminin halk kültürünün kendi bütünlüğü içinde çalışıldığı köy, kasaba veya kent monografisi olarak adlandırılan çalışma tarzı yaygınlaşmış durumdadır. Analitik tahlile yönelik olarak alan araştırmasıyla derlenen malzemenin kendi iç bütünlüğünü taşıyan ve içinde yer aldığı sosyo-kültürel ve fiziki çevreye dair bilgilerle birlikte sistematik olarak tasnif edilmesi bakımından monografiler son derece önemli bir halkbilimi çalışma türüdür (Çobanoğlu, 1999: 35-36).

Bu türden monografiler her alanda hızlı bir değişim yaşayan toplumumuzun yerleşim yerleri çerçevesinde çekilmiş birer kültürel fotoğrafı gibidir. Toplumumuzun sahip olduğu kültürel değerlerin değişiminin kolaylıkla izlenmesini sağlayan bu çalışmalar aynı zamanda kayıt altına alınan zengin malzeme üzerinde daha kapsamlı çalışmaların yapılmasını olanaklı kılmaktadır.

Üniversitelerimizin Türk Dili ve Edebiyatı ile Halkbilimi bölümlerinde lisans ve lisansüstü düzeylerde verilen monografi çalışmaları, ortaya konulan ürünlerle, ülkemizin kültürel zenginliğine büyük katkılar sağlayacaktır. Yurdumuzun farklı yörelerinden okumaya gelen öğrenciler kendi köyleri ile ilgili çalışmaları ortaya koydukça bu derlenen malzemeler üzerinde yapılan çalışmalar da artacak ve derlemelerin değeri anlaşılacaktır. Bu türden yöresel çalışmalar tamamlanmadıkça Türkiye'deki gelenek ve ürünler ile ilgili varılacak yargılar gerçekçi olmayacaktır. Bu da ancak yörelere göre yapılacak monografik çalışmalarla mümkündür. Köy ve şehir monografisi çalışmaları halk kültürü ürünlerini yerelden ulusala, ulusaldan evrensele taşıyacaktır.

Ülkemizde üniversitelerde yaptırılan lisans ve lisansüstü düzeydeki tezlerde ve bireysel olarak gerçekleştirilen şehir folkloru araştırmalarında, çeşitli çalışma plânları kullanılmakta ve söz konusu plânlar temel olarak aynı başlıkları taşımaktadırlar. Çalışma plânındaki bu başlıklara yeni rastlanan halk kültürü malzemesi için yeni

başlıklar eklenebilir ya da çalışma sahasında bulunmayan malzemeleri içeren başlıklar çalışma plânından çıkarılabilir. Bu çalışmada; giriş, geçiş dönemleri, bayram, tören ve kutlamalar, halk inanışları, halk mutfağı, halk hekimliği, halk veterinerliği ve anonim halk edebiyatı başlıkları üzerinde durulmuştur. Halk kültürü oldukça geniş kapsamlı bir terim olduğu için halkın sahip olduğu bütün değerleri ifade eder. Bu sebeple konu başlıkları istenildiği kadar genişletilebilir. Araştırmacılar özel çalışma alanlarına göre çalışma plânlarını belirleyebilirler. Ayrıca monografi çalışmalarında plânda yer alan konu başlığı sayısının çok fazla olmaması araştırmayı daha başarılı kılacaktır; çünkü bu yolla malzeme üzerinde daha fazla çalışma imkânı bulunabilecektir. Yine çalışmanın bir tez çalışması olup olmadığına bağlı olarak süre sınırlamasının olması, fiziki ve ekonomik koşullar araştırmacının plânını değiştirebilecek etkenlerdir. Yapılan monografi çalışmalarında öğrencilerin ve araştırmacıların gösterecekleri titizlik derlenen malzemenin doğru verilere dayanmasını sağlayacaktır. Kaynak kişi sayısının fazla tutulması ve şartlar uygunsa katılmalı gözlem tekniğinin kullanılması yapılacak monografi çalışmasını daha başarılı kılacaktır. Ayrıca lisans düzeyinde olmasa bile lisansüstü düzeyde yapılan monografi çalışmalarında derlenen malzemenin özelliğine bağlı olarak her bölümün sonunda bir inceleme çalışmasına yer verilebilir. Yapılacak bu inceleme daha sonra monografiden yararlanacak araştırmacıların da işlerini kolaylaştıracaktır.

Köy ve şehir monografilerinde öncelikle konu, amaç, kapsam ve yöntem belirlendikten sonra bunlar çalışmanın giriş kısmında belirtilir. Araştırma yapılacak olan alanın tarihi, coğrafi özellikleri, nüfusu, ekonomik yapısı ve sosyo-kültürel yapısı hakkında genel bilgiler verilir. Bu bilgiler yörede yapılacak alan çalışmasında araştırmacıya önemli kolaylıklar sağlayacaktır. Çalışma alanının fiziki ve coğrafi özelliklerini bilen araştırmacı hazırlıklarını buna göre yapacaktır. Sosyo-kültürel yapı hakkındaki bilgiler ise seçilecek alan araştırma yönteminin belirlenmesinde etkili olabilir. Örneğin dışa kapalı bir toplum yapısının hakim olduğu yerlerde katılmalı gözlem tekniğinin kullanılması oldukça zordur. Böyle bir yapıya sahip olan toplumdaki insanların dışarıdan gelen yabancı bir araştırmacıyı aralarına bir süreliğine de olsa kabul etmeleri oldukça güçtür. Bunların dışında coğrafi özelliklerin bilinmesi yöre mimarisinin özellikleri hakkında bize önemli ipuçları verir. Nüfus ve sosyo-kültürel yapı ise yöredeki bazı âdet ve uygulamaların oluşumunda ve değişiminde etkilidir. Bu konuda yapılacak değerlendirmelerde yörenin sosyo-kültürel ve ekonomik yapısı araştırmacıya oldukça yardımcı olur.

Monografi çalışmalarında en zengin halk kültürü malzemesinin derlendiği ve etrafında birçok âdet, gelenek, töre ve törenin olduğu bölümlerinden biri doğum, evlenme ve ölüm başlıklarından oluşan geçiş dönemleridir. Geçiş dönemleri halk kültürünün en temel bölümlerinden biridir. Çalışmada yöreden derlenen malzeme verilmeden önce Anadolu'nun çeşitli yörelerindeki benzer konudaki uygulamalar yazılı kaynaklardan aktarılabilir. Geçiş dönemlerinden ilki olan doğum, monografilerde doğum öncesi ve doğum sonrası olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır. Doğum öncesi başlığı; "kısırlığı giderme, gebelikten korunma, çocuğun sağlıklı doğması ve yaşaması, aşırma, doğacak çocuğun cinsiyetini belirleme, gebe kadının kaçınmaları, doğum hazırlığı" konularını içermektedir. Doğum sonrasında yapılan uygulamaları içeren bölüm de oldukça zengindir. Bu bölüm; "göbek kesme, çocuğun eşi (göbeği), lohusa bakımı/lohusa ziyareti/lohusa şerbeti, lohusa sütü/ilk meme/ilk giydirme,

albasması, kırkbasması, kırklama, ad koyma, ilk gezme, aydaş çocuk, yürüyemeyen/konuşamayan çocuk, huy kesme, süttten kesme, ilk diş/saç kesme, kız çocuklarında kulak delme” başlıklarından oluşmaktadır.

Evlenme de etrafında birçok âdet, gelenek ve törenin olduğu bir geçiş dönemidir. Monografilerde evlenmenin oldukça fazla alt başlığı vardır. Evlenme başlığı altında “evlendirme biçimleri, evlilik çağı/evlilik yaşı/evlenme isteğini belli etme” yer alır. Evlilik öncesinde; “gelin-güvey seçimi, kısmet açma, görücülük/kız isteme, söz kesme/tatlı yeme/başlık, nişan, nişanlılık, davet/okuntu” ile ilgili bilgilere yer verilir. Düğünle ilgili başlıklar ise; “bayrak dikme/sağdıç, çeyiz, kına/kırkım, gelin alma, gelin indirme, özne övme, nikâh/gerdek”tir. Düğün sonrasında ise sadece “duvak” başlığı bulunmaktadır. Yine her başlıkla ilgili yazılı kaynaklardan aktarılacak bilgi derlenen malzemeyi tamamlayacaktır.

Geçiş dönemlerinden sonuncusu olan ölüm, ölüm öncesi ve ölüm sonrası olmak üzere iki ana bölümden oluşur. Ölüm öncesinde, “ölümü düşündüren ön belirtiler” bölümünde çeşitli başlıklar altında ölümü akla getiren durumlar kaynak kişilerden elde edilen bilgiler ışığında verilir. Anadolu’nun çeşitli yörelerindeki benzer uygulamalardan verilecek örnekler çalışmayı daha da zenginleştirecektir. Ölüm sonrasında ise; “ölünün bekletilmesi, yıkama ve kefenleme, cenazenin taşınması, gömme ve mezarlıkta yapılan işlemler, cenaze evi, belirli günler/ölü yemeği, ölünün eşyaları, devir/iskat, yas tutma, mezar ziyaretleri” ile ilgili bilgiler bulunmaktadır.

Geçiş dönemlerine bağlı olarak halk kültürünün derlenmesi oldukça önemli bir hizmettir; fakat derlenen bu malzeme üzerinde yapılacak inceleme ve değerlendirmeler çalışmayı daha zengin hale getirecektir. Özellikle lisansüstü düzeyde yapılan monografi çalışmalarında geçiş dönemlerinin her alt başlığındaki derlenen bilgilerle ilgili incelemeler yapılmalıdır. Bu âdet, gelenek ve törenlerin eski Türk kültürü ile olan bağlantıları ele alınmalı, uygulamalardaki eski kültür izleri ortaya çıkarılmalıdır; çünkü geçiş dönemleri etrafında oluşan inanç ve uygulamaların birçoğunda İslâmiyet’e rağmen Şamanizm, atalar kültü ve tabiat kültlerinin izlerini görmek mümkündür.

“Bayram, Tören ve Kutlamalar” bölümünde sünnet ve çevresinde gelişen inanç ve uygulamalar, askerlik ve askere uğurlama ile ilgili âdet ve inanmalar, dinî ve millî bayramların kutlanılışı ile ilgili âdetler, kandillerde yapılan uygulamalarla ilgili derlemelere dayanan bilgiler verilir. Bu bölümde de konu başlıkları ile ilgili yazılı kaynaklardan alınacak bilgilerle de konu desteklenmelidir.

“Halk İnanışları” başlığı altında yöredeki yatır ve ziyaretler ile ilgili inanışlar, kurban/adak, ocaklar, nazar/nazarlık, büyü, uğur/bereket, tabiat olaylarıyla ilgili inanışlar, hayvanlarla ilgili inanışlar, günlerle ilgili inanışlar, rüya ile ilgili inanışlar verilecek kısa teorik bilgiler ışığında sıralanır. Bu bölümde de inanışlar incelenmeli ve gerekli inceleme ve değerlendirmeler yapılmalıdır.

“Halk Mutfağı” bölümünde yörenin yemek kültürü ortaya konmaya çalışılır. Yörede yapılan yemekler üzerinde yörenin ekonomik yapısının, coğrafi şartlarının, bitki varlığının, toplumun sosyo-kültürel yapısının etkileri vardır. Bu başlıklara göre yemekler çeşitlilik kazanır. Yiyecek türleri ve yapıları, içecek türleri ve yapıları, yiyecek ve içeceklerin korunması, kışlık hazırlanan yiyecekler, mutfak araç ve gereçleri, bunların kullanılışları, sofrâ gelenek ve görenekleri bu bölümün alt başlıklarını oluşturmaktadır.

Halk hekimliği ile ilgili uygulamalar ülkemizin büyük bölümünde oldukça zengindir. Hastalıkların sağaltılmasında kullanılan yöntemler ve ilaçlar, hastalıkların türlerine göre ya da yapılış şekillerine göre sınıflandırılabilir. Halk baytarlığı ya da veterinerliği dediğimiz bölümde de halkın hayvanları hastalıklardan korumak ve hastalıklarını tedavi etmek amacıyla kullandığı yöntemler ve ilaçlar, alınan bilgiler ışığında sıralanır. Halk hekimliği ve halk baytarlığı bölümlerinde özellikle büyüye dayalı sağaltma işlemlerinde büyük ölçüde eski Türk kültürünün izleri yaşamaktadır. Bu yüzden sağaltma işlemleri incelenmeli ve kültürel yönden değerlendirilmelidir.

Anonim halk edebiyatı ürünlerine yer verilen bölümde de yörenin özelliğine bağlı olarak çok zengin malzemelere rastlanır. Yörelere göre farklı türlerdeki metin sayıları artıp azalabilir. Örneğin bir yöremizde ağıt söyleme geleneğinin zenginliğine dayalı olarak ağıt sayısı fazla iken başka bir yöremizde halk hikâyesi sayısı fazla olabilir. Bu bölüm; manzum anonim halk edebiyatı ürünleri, manzum-mensur anonim halk edebiyatı ürünleri, mensur anonim halk edebiyatı ürünleri ve köy seyirlik oyunları ana başlıklarından oluşmaktadır. Manzum anonim halk edebiyatı bölümünde yöreden derlenen; türkü, mani, ağıt, ninni ve tekerlemeler verilecek teorik bilgilerden sonra sıralanır. Her türün sonunda biçim ve içerikle ilgili bir inceleme ve sınıflama yapılması yörenin bu türlerle ilgili geleneğini ortaya koymasından önemlidir. Örneğin bir yöreden derlenen ağıt metinleri sınıflandırılıp incelendiğinde o yörenin ağıt söyleme geleneği ortaya konmuş olur. Daha sonra bu türlerle ilgili yapılacak geniş kapsamlı çalışmalarda bu verilerden yararlanılabilir. Türkiye’de bu türlere bağlı gelenekle ilgili yapılacak değerlendirmeler ancak bu tür bireysel çalışmalara dayanılarak yapıldığında gerçeklik taşıyacaktır.

Manzum-mensur anonim halk edebiyatı ürünlerinin yer aldığı bölümde bilmeceler cevapları ile birlikte verilmeli, atasözü, deyim, alkış ve kargışlar da numara verilerek sıralanmalıdır. Bu bölümdeki anonim ürünler de biçim ve kavram özelliklerine göre sınıflandırılıp değerlendirilmelidir. Böylelikle yapılacak geniş kapsamlı çalışmalara veri sağlanmasının yanı sıra yöredeki gelenek tespit edilmiş olacaktır.

Mensur anonim halk edebiyatı başlığı altında yer alan ve yöreden derlenen masal, fıkra, efsane ve halk hikâyesi metinleri verilecek teorik bilgiler ışığında sınıflandırılıp değerlendirilmelidir. Köy seyirlik oyunları da oyuncular, malzeme-teknik, dil ve üslup gibi başlıklar altında incelenmelidir. Bunun sonucunda elde edilen veriler de yörenin geleneğinin belirlenmesini sağlamakla kalmayacak daha sonra yapılacak çalışmalar için de önemli bir basamak teşkil edecektir. Anonim halk edebiyatı başlığı altında yer alan her metne bir kısaltma ve sıra numarası verilirse bu, inceleme kısmında araştırmacıya oldukça yardımcı olur. Araştırmacı metinlere yapacağı göndermelerde bu kısaltma ve sıra numaralarını kullanabilir. Örneğin Feka ağıtlarındaki birinci metin için, Feka ve ağıt sözcüklerini sıra numarasıyla birlikte ifade eden “FA-1” kısaltması kullanılabilir.

Monografinin sonuç bölümü, çalışmanın sonucunda elde edilen verilerin tartışıldığı ve değerlendirildiği bölümdür. Burada varılacak olan yargılar çalışmanın esasını oluşturmaktadır. Metin içinde verilen kaynak kişilerin künye bilgilerinin yer aldığı bölümden sonra çalışmada geçen yerel kelimelerin anlamlarının verildiği bir sözlük hazırlanması çalışmadan yararlanmayı kolaylaştıracaktır. Monografi çalışmasının sonuna koyulacak olan yöre ile ilgili ve yapılan çalışmanın ilgi çekici bölümlerini yansıtacak olan fotoğraflar çalışmaya görsel bir zenginlik katacaktır.

Ülkemizde monografi yoluyla yapılacak olan derlemelerle unutulmaya ve kaybolmaya başlayan halk kültürümüz kayıt altına alınmış olacaktır. Bu derlemeler ve bunların üzerinde yapılacak incelemeler halk kültürümüzün korunup gelecek kuşaklara aktarılması yolunda en acil atılması gereken adımlardır. Yapılan monografi çalışmaları ise halk kültürümüz adına yapılmış en değerli çalışmalar olarak kabul edilmeli ve bu çalışmaların sayısı üniversitelerimizce, araştırmacılarımızca ve bu işe gönül verenlerce artırılmalıdır. Türkiye’de bireysel olarak ve üniversitelerce yaptırılan bu çalışmalar arasında bir koordinasyon sağlanmalıdır. Çalışmalar belirli bir plân çerçevesinde yapılmalıdır. Plânlı yapılacak çalışmalar halk kültürümüzün daha hızlı bir şekilde kayıt altına alınmasını sağlayacak ve bu şekilde kültür aktarımı daha hızlı ve başarılı olacaktır. Bu konuda en önemli görev Kültür Bakanlığı ve üniversitelerimize düşmektedir. Bakanlıkça hazırlanacak eğitici ve bilgilendirici kısa film ve yayımlarla halk kültürünün değeri vurgulanmalı ve derleme faaliyetleri özendirilmelidir. Bu şekilde toplumun çeşitli kesimlerinin de desteğiyle faaliyetler daha hızlı bir şekilde yürütülecektir. Kültür Bakanlığı koordinatör olarak üniversiteler arasında koordinasyonu sağlamalı ve çalışmaları plânlamalıdır. Üniversite bulunan bölgelerde halk kültürü derleme işini üniversiteler üstlenmeli ve elde edilen kültürel malzeme bölge kültürünü oluşturma yolunda kullanılmalıdır. Ayrıca malzemelerin toplanıp işlendiği ve araştırmacıların hizmetine sunulduğu “Milli Folklor Arşivleri” oluşturulmalıdır. Özel arşive sahip olan araştırmacılar malzemelerini bu arşivlere devretmelidirler. Milli Folklor Arşivleri yapılacak folklor yayınlarını da finanse edebilecek ekonomik güce sahip olmalıdırlar. Üniversitelerin ulaşamadığı yörelerdeki derleme faaliyetleri ise Kültür Bakanlığı’na yapılmalıdır. Daha sonra bölgesel olarak elde edilen bu birikim Türkiye’nin halk kültürü haritasını ortaya koyacaktır. Böylece halk kültürümüz plânlı bir şekilde kayıt altına alınıp gelecek kuşaklara aktarılmış olacaktır.

KAYNAKÇA

- ARTUN, Erman (1996), *Günümüzde Adana Âşıklık Geleneği* (1966-1996) ve Âşık Feymani, Adana İl Kültür Müdürlüğü Yayınları, Adana.
-(2000), *Adana Halk Kültürü Araştırmaları I*, Adana Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, Adana.
-(2005), *Türk Halkbilimi*, Kitabevi, İstanbul.
- BAŞÇETİNÇELİK, Ayşe (1998), *Adana Halk Kültüründe Geçiş Dönemleri, Doğum-Evlenme-Ölüm*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- ÇOBANOĞLU, Özkul (1999), *Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihinin Giriş*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- GÜVENÇ, Bozkurt (1994), *Türk Kimliği*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- HAVILAND, William A. (2002), *Kültürel Antropoloji*, Kaknüs Yayınları, İstanbul.
- KARAKAŞ, Ayhan (2005), *Feke Halk Kültürü Araştırması*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- TURAL, Sadık Kemal (1994), *Kültürel Kimlik Üzerine Düşünceler*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- YILMAZ, Mehmet Ali (2005), *Aladağ Halk Kültürü Araştırması*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.